

åtgärd skall ock utan tvifvel med välvilja omfattas af och verka lugnande på ett stort antal af dem, som i nämnda hänseende nu äro politiskt omyndige. Derjemte skall, såsom jag hoppas och tror, den ifrågaställda lagförändringen mycket bidraga till folkets och statens samhälliga, tidsenliga och sunnda utveckling och sålunda befrämja fäderneslandet väl.

På grund af hvad här ofvan blifvit anfördt, vågar jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen täcktes besluta, att 14 § i riksdagsordningen må erhålla följande förändrade lydelse:

Valrätt tillkommer inom den kommun, der han bosatt är, en hvar i kommunens allmänna angelägenheter röstberättigad person, hvilken antingen eger eller med stadgad åborätt innehafver fast egendom på landet eller i stad till ett taxeringsvärde af minst femhundra kronor, eller för lifstid eller för minst fem år arrenderar jordbruksfastighet till taxeringsvärde, ej understigande tretusen kronor, eller ock erlägger till staten bevillning för en till minst femhundra kronor uppskattad årlig inkomst.

Stockholm den 14 maj 1887.

Nils Nilsson
från Färs härad.

N:o 90.

Af herr N. Persson i Vadensjö, om skrifvelse till Kongl. Maj:t rörande ändringar i legostadgan den 23 november 1833.

Vid antagandet af tjenstehjon är det naturligtvis högeligen af vigt att erhålla pålitligt besked om huru personen i fråga uppfört och skött sig,

der han eller hon förut tjenat. Gällande nådiga legostadga af den 23 november 1833 föreskrifver ock därför, att tjenstehjon vid städsel skall förevisa orlofsedel, utfärdad af nästföregående husbonde och innehållande: 1:o tjenstehjonets namn samt ort och ställe der det tjenat; 2:o huru länge det varit i husbondens tjenst; 3:o tjenstehjonets fräjd, hvarvid om dess nykterhet särskildt yttrande bör afgifvas; 4:o huru det sin tjenst bestridt; 5:o hvad slöjd och annat arbete det dessutom kan förrätta; 6:o intygande om hjonets ledighet att annan tjenst antaga. Hvad utförlighet beträffar lär ej mera kunna skäligen begäras, men tyvärr råder, som bekant, allmän klagan öfver, att fastän legostadgan uttryckligen inskräper, det husbonde vid utfärdande af orlofsedel och afskedsbetyg är pligtig att noga följa sanning och rättvisa, samt husbonde, hvilken uti ifrågavarande hänseende uppgifver hvad han vet osamt vara och deraf annan vilseledas eller skadas kan, enligt strafflagens 22 kapitel 17 § gör sig saker till böter intill högst 100 kronor, orlofsedels uppgifter i allmänhet äro föga tillförlitliga. En och annan husbonde är för sträng och fordrande; vida flere låta af medlidande eller andra bevekelsegrunder föleda sig att åt en tjenare, som man snart blir af med, ja kanske stundom just för att lättare blifva honom eller henne qvitt, gifva bättre vitsord än vederbörande rätteligen förtjenar. Att råda full bot för dylikt oskick lär knappast vara möjligt, men nog synes det antagligt, att om uppgifterna, i stället för att meddelas å ett löst pappersblad, hvilket man vet i de flesta fall endast kommer att uppvisas för att hamna hos tjenstehjonets nästa husbonde eller hos hjonet sjelft, måste införas i en sammanhängande följd med alla de orlofsedelsintyg hjonets föregående husbönder meddelat och blifvande husbönder komme att meddela, hvarje särskild husbonde skulle bättre betänka vigten af det vitsord han lemnade. Tydligt är ock, att en dylik sammanhängande följd af betyg äfven af andra skäl måste, till obetingad fördel så för dugliga och pålitliga tjenare som för husbönder ingifva vida större tillit än de nu brukliga lösa orlofsedlarne. Uppläggandet efter föreskrifvet formulär af en betygsbok för en hvar person, som första gången antager plats som tjenstehjon, och införandet deri uti sammanhängande följd af nu föreskrifna orlofsedels- och afskedsbetygsuppgifter skulle för öfrigt medföra flera andra afsevärda fördelar. Det skulle exempelvis i många fall underlätta fastställandet af understöd tarfvande fattiges rätta försörjningsort och dymedelst förebygga många tvister olika fattigvårdssamhällen emellan, samt i allmänhet blifva till stort gagn vid de talrika fall, då utrönandet af en persons af tjenareklassen föregående lefnadsförhållanden är af nöden eller åtminstone önskligt. Att här närmare inlåta sig på sjelfva formen för och detaljbestämmelserna i eller rörande de af mig afsedda betygsböckerna, af hvilken myndighet de böra utställas, huru ofta och för hvem de böra upp-

visas, af hvem de böra vid olika tillfällen förvaras eller på uppräknandet af de i hvarje händelse få och föga betydande ändringar i gällande föreskrifter om afskedsbetygs uppvisande vid flyttning från en socken eller rote till en annan och dylikt, synes mig vara dess mindre nödigt eller ens lämpligt, som frågans afgörande ju ej beror af riksdagen, utan ensamt af Kongl. Maj:t, som ej lärer underlåta att, om förslaget anses böra till någon åtgärd för-
anleda, meddela de närmare bestämmelser, hvilka kunna vara af nöden. I det jag till ledning vid uppfattningen af huru jag tänkt mig saken bifogar öfversättning af de i Danmark gällande viktigaste föreskrifter angående »Skudsmaalsbog», inskränker jag mig därför till att härmed värdsammast föreslå,

att Riksdagen må i underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes, med ändring af vissa punkter i gällande legostadga och med meddelande af nödiga föreskrifter i öfrigt, påbjuda, att för en hvar, man eller qvinna, som första gången antager plats såsom tjenstehjon, skall uppläggas en betygsbok, uti hvilken, förutom måhända vissa föreskrifna tjenstemanaintyg, de husbönder, hos hvilka personen i fråga kommer att tjena, skola i fortlöpande följd införa de vitsord och uppgifter, hvilka motsvara eller anses böra träda i stället för uppgifterna i nu föreskrifna orlofs-
sedlar och afskedsbetyg.

Stockholm den 14 maj 1887.

Nils Persson.

Öfversättning.

Utdrag af lagstiftningens viktigaste föreskrifter angående tjenstehjons betyg och hvad dermed står i förbindelse, till efterrättelse för husbönder och tjenare.

§ 1.

Hvarje husbonde eller matmoder, af hvilken tjenstehjon begär intyg om sitt förhållande i tjensten, är skyldig att lemna dylikt i öfverensstäm-

melse med sanningen och sådant, som tjenstehjon har gjort sig förtjent af. Den, som lemnar tjenstehjon betyg, hvaraf tredje man kan blifva bedragen, straffas med lämpliga böter, hvarförutom han eller hon enligt lagstiftningens allmänna grundsatser skall hålla den genom betyget lidande skadeslös.

§ 2.

I Köpenhamn åligger det hvarje individ, som första gången ämnar taga tjenst, att anmäla sig hos vederbörande polistjensteman och för honom uppvisa sitt skolbetyg, konfirmationsbetyg eller andra intyg om sin föregående ställning, samt om uppvisandet taga bemälda tjenstemans påteckning; liksom hvarje tjenstehjon skall, när det lemnar sin tjenst, anmäla sig hos bemälda polistjensteman och för honom uppvisa intyg från den husbonde, han eller hon sist lemnat, samt om förevisandet taga intyg.

Utom Köpenhamn åligger det en hvar, som lemnar den stad eller socken på landet, hvarest han eller hon uppehållit sig, att af sockenpresten taga afskedsbetyg. Detta betyg skall innehafvaren inom fyra dagar uppvisa för presten i den socken hvartill han flyttar, och skall denne påteckna bevis om tiden för uppvisandet, hvarefter liknande betyg och påteckningar skola anskaffas vid innehafvarens senare flyttning från en till annan socken. Den, som vid nämnda tillfälle försummar att skaffa sig och förevisa betyg, straffas med böter från 1 till 10 riksbanksdaler.

§ 3.

Så framt icke tjenstehjon redan före den 1 Januari 1883 varit försedt med de i stadgandena om folkskoleväsendet utom Köpenhamn föreskrifna utskrifningsattester från skolan eller med annat lagligt betyg — hvarå i sådan händelse äfven framtida intyg om tjenstehjonets uppförande m. m. kunna tecknas, tills de blifvit fullskrifna — skola framdeles alla intyg, som lemnas tjenstehjon, införas i sådana lagenligt upprättade betygsböcker (Skudsmåalsböcker), som nu äro påbudna, och som i alla afseenden träda i stället för de förra lösa betygen. Sådana böcker skola, utom Köpenhamn, i allmänhet öfverlemnas åt vederbörande vid afgangen från skolan, så att utskrifningsattest af det i stadgarna föreskrifna innehåll deri införas. När betygsbok eljest skall lemnas någon, böra de nödiga intygen om hans personliga omständigheter förevisas den tjensteman, som eger förse boken med nödig påteckning innan den användes, nemligen i Köpenhamn och öfriga städer, polismyndigheten samt i landsorten sockenpresten. Den, som erhåller betygsbok, sedan hans eller hennes förut innehafda lösa betyg eller betygsbok blifvit fullskrifna, skall omsorgsfullt förvara dessa äldre handlingar.

§ 4.

En hvar, som är i den ställning, att han behöfver legitimera sig medelst betygsbok, bör omsorgsfullt förvara denna, och om en betygsbok förkommer, bör anmälan derom oförtöfvadt ske hos polisen, som derefter eger undersöka, huruvida skulden dertill ligger hos bokens egare eller icke. Befinnes denne hafva uppsåtligen förstört boken, dömes han eller hon af polisdomstolen antingen till böter från 5 till 10 riksbanksdaler, som tillfalla poliskassan, eller till några dagars fängelse vid vatten och bröd. Likaledes skall en plikt till samma kassa af högst 5 riksbanksdaler erläggas af den, som befinnes hafva genom uppenbar vårdslöshet förorsakat eller också dolt betygsboks förlust. Dessutom skall vederbörande skaffa sig ny betygsbok, som i förstnämnda fall såväl i landsorten som städerna utlemnas af polismyndigheten, hvilken, efter anställd undersökning, förser boken med upplysningar angående vederbörandes ålder, konfirmation, föregående vistelseort och lefverne, för så vidt sådant kan tjena till vägledning antingen för den, som vill taga honom eller henne i sin tjänst, eller för det allmänna såväl vid fråga om personens försörjningsort som andra tillfällen, då hans föregående lefnad och förhållanden tagas i betraktande; och skall dessutom boken förseas med anteckning, utvisande att den äldre betygsboken förkommit. Den nya betygsboken skall i landsorten, oaktadt innehafvaren stannar kvar i socknen, inom fyra dagar uppvisas för sockenpresten, vid vite af 1 till 10 riksbanksdaler.

Allt det här förut anförda gäller äfven, när det lösa betyg, hvarmed någon hittills varit försedd, förkommit.

§ 5.

När en betygsbok befinnes makulerad, eller på annat sätt någon del deraf gjorts oläslig, eller blad utrifvits, förfares på samma sätt, som förut stadgats för den händelse en betygsbok förkommit; likväl så att ingen ny betygsbok lemnas, utan endast anmärkning af polismyndigheten införes i betygsboken angående den anställda undersökningens resultat. Har deremot ett löst betyg genom makulering eller på annat sätt blifvit otillförlitligt, skall en betygsbok af vederbörande anskaffas och för öfrigt förfaras på samma sätt, som när sådant inträffat med en betygsbok.

Förfalskning af betyg eller betygsbok straffas med fängelse vid vatten och bröd under minst 2 gånger 5 dagar, eller efter omständigheterna med intill 2 års arbete å korrektionsinrättning.

Rätt öfversatt från Caroline Jensdotters i Ryde af Holsteinborgs socken och Sorö amt betygsbok, utfärdad af pastorsembetet i Hyllested den 5 maj 1851 intyga

Joh. Fr. Hollenius.
v. häradshöfding.

G. Hollenius.
v. häradshöfding.

N:o 91.

Af herr P. Pehrson i Törneryd, om tillägg till 31 §, 2 mom. i kongl. förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871.

Under åberopande af den motivering, som jag anført i min motion (n:o 157) vid senaste riksmöte, anhåller jag vördsammast ånyo få föreslå,

att Riksdagen ville för sin del besluta ett tillägg till 31 §, 2 mom. af kongl. förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871 af följande innehåll:

»dock vare samhälle, som fått vidkännas kostnad för sådan nödstäld person, hvilken oafbrutet minst tre år vistats utomlands, berättigadt till sådan ersättning af statsmedel, som här ofvan sägs.»

Och tillåter jag mig derjemte vördsamt anhålla, att derest lagutskottet icke skulle anse den af mig föreslagna ordalydelsen tillfredsställande, utskottet benäget ville föreslå den ändring i berörda stadgande, som af de anförda omständigheterna kan påkallas.

Stockholm den 12 maj 1887.

P. Pehrson
i Törneryd.
